

نشانه مؤلف*

قابل استفاده در طبقه‌بندی کنگره آمریکا

برای تعیین نشانه مؤلف دو جدول مشهور وجود دارد . یکی جدول سه‌رقمی کاتر-سن برن^۱ و دیگری جدول کتابخانه کنگره آمریکا . طبیعی است که با یکاربردن این دو جدول کتابها برحسب حروف الفبای لاتین در کتابخانه منظم می‌شود . چون برای اسامی فارسی در کتابخانه‌های ایران جدولی وجود نداشت ، مرکز خدمات کتابداری از ابتدای کار تصمیم گرفت که با مطالعه اسامی نویسندگان ایرانی و نسبت آنها در هر یک از حروف الفبا جدولی مبتنی بر هر یک از دوروش بالاتهیه کند .

اینک اولین جدول که براساس جدول کتابخانه کنگره آمریکا است ، تکمیل شده و برای استفاده در دسترس کتابدارانی که از طبقه‌بندی کتابخانه کنگره آمریکا استفاده می‌کنند قرار می‌گیرد .

نشانه مؤلف در این روش ، از حرف اول نام خانوادگی نویسنده و یک عدد تشکیل می‌شود . اعداد بصورت اعشاری یکارمی‌روند و با در نظر گرفتن ترتیب الفبای فارسی ، برحسب جدول زیر تعیین می‌شوند .

* - این رساله جزو «نشریات کتابداری ، شماره ۲» مرکز خدمات کتابداری است که در

خرداد ۱۳۴۹ چاپ شده و با اجازه از اولیای محترم آن مرکز تجدید چاپ می‌شود .

۱ - جدول فارسی نشانه مؤلف مبتنی بر کاتر-سن برن نیز توسط مرکز خدمات کتابداری مؤسسه

تحقیقات و برنامه‌ریزی علمی و آموزشی منتشر شده است .

بعد از حروف آ و ا

بجای حروف دوم شماره‌های زیر را بکار ببرید :

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰

۱
 ۲
 ۳
 ۴

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵

بعد از حرف م

بجای حرف دوم شماره‌های زیر را بکار ببرید :

۱	۱
۲	۲
۳	۳
۴	۴
۵	۵
۶	۶
۷	۷
۸	۸
۹	۹
۱۰	۱۰

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

بعداز حروف بی صدا با استثنای حرف م

بجای حرف دوم شماره‌های زیر را بکار ببرید :

۱ } م
ن ه و ی

۱ } ا
۲ } ب ج د
۳ } ث ک خ

۷ } م
ن ه و ی

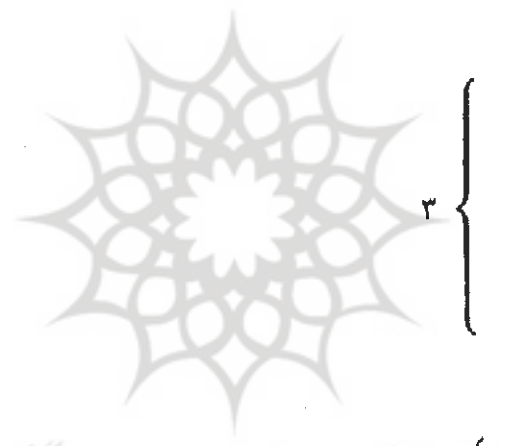
۲ } ن
۳ } ه
۴ } و
۵ } ی

۸ } ک
خ گ ح پ

۵ } ه
۶ } ذ
۷ } ز
۸ } ر
۹ } و

۱ } ن
و ه ی

۳ } س
ش

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

این جدول بسیار انعطاف پذیر است . فهرستنویس باید هر بار نشانه‌ای را به کتابی می‌دهد رف برگه‌های (Shelflst) کتابخانه را بررسی کند تا در یک طبقه خاص دو کتاب با نشانه مؤلف همسان بوجود نیاید . طبیعی است که چون جدول فوق فقط چهارچوب کلی کار را بدست می‌دهد ، نشانه هر مؤلف تنها در داخل یک طبقه خاص ثابت است و لزومی ندارد در همه جا یکسان باشد .

نمونه‌های زیر طریقه بکاربردن جدول فوق را روشن می‌کند:

نام‌هایی که با حروف آ و ا شروع می‌شوند :

آ ۴	اختیار	۳ الف	آذرخشی
آ ۴۸	اخوان	۳۷ الف	آذینفر
آ ۷	اسدی	۵ الف	آق‌اولی
آ ۷۳	اسفراینی	۵۴ الف	آل احمد
آ ۸	اصفهانی	۶ الف	آسلی
آ ۸۵	اعتصامی	۶۵ الف	آموزگار
الف ۱۵	ایراندوست	۹ الف	ابراسی
الف ۲	ایمن	۹۸ الف	ابن سینا

نام‌هایی که با حروف م شروع می‌شوند:

م ۲	مطهری	م ۶	ماسه ، هانری
م ۳	سکارم	م ۷	مجلسی
م ۴	مویسان	م ۸	مدرسی
م ۵	مهدوی	م ۹	مسعودی

نام‌هایی که با سایر حروف شروع می‌شوند :

ح ۲	حصوری	ح ۶	حائری
ح ۳	حفیظی	ح ۷	حجازی
ح ۳۳	حقیقتی	ح ۷۲	حجتی
ح ۴	حکمت	ح ۸	حریریان
ح ۵	حکیمی	ح ۸۷	حسابی
ح ۵۴	حیدری	ح ۹	حشمتی

هر گاه یکبار عددی برای نام خاصی بکار برده شود و بعدا نام دیگری در همان طبقه به میان آید که یک یا چند حرف اول آن مشابه نام قبلی است، باید با مقایسه اولین حرف غیر متجانس این دو نام، عدد دیگری به عدد یک رقمی قبلی بیافزائیم. بر حسب اینکه این حرف غیر متجانس در اوایل، اواسط، یا اواخر حروف الفبای فارسی باشد به ترتیب از اعداد اول یا وسط یا آخر ۱-۹ استفاده می کنیم. بدین ترتیب در مورد «حجازی» و «حجتی» «الف» را با «ت» مقایسه می کنیم و چون از نظر حروف الفبای فارسی بین «الف» و «ت» فاصله چندانی نیست عدد ۳ را به ۳ اضافه می کنیم. در حالیکه در مورد «ایراندوست» و «ایمن» چون بین «ر» و «م» فاصله زیاد است عدد ۷ انتخاب شده.

بدینسان اگر بعدها به ناسی بین «ایراندوست» و «ایمن» برخورد کنیم، نشانه خالی برای آن وجود دارد. مثلا «ایمانی» ممکن است ۹۶ بگیرد و «ایزدیار» ۹۲. اعداد اعشاری فرض می شوند و ۳ قبل از ۳۳ قرار می گیرد.

از کتابداران و همکاران عزیز تقاضا می شود برای اظهار نظر و احیانا طرح مشکلات خود با بخش فهرست نویسی مرکز خدمات کتابداری، موسسه تحقیقات و برنامه ریزی علمی و آموزشی مکاتبه کنند.